



EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 3.5.2007
COM(2007) 231 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI, REĢIONU KOMITEJAI
UN EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI**

Gada pārskats par euro zonu 2007

[SEC(2007) 550]

I. IEVADS

1. *Šogad Eiropas līderi svinīgi parakstīja Berlīnes deklarāciju, atzīmējot Romas Līguma 50. gadadienu un vēlreiz apstiprinot savu uzticību projektam, kas radīja pamatu mieram un labklājībai Eiropā.* Ekonomiskā integrācija ir šā veiksmes stāsta būtiskākais elements. Pakāpeniska ekonomisko šķēršļu pārvarēšana pēdējā pusgadsimta laikā līdzējusi kāpināt dzīves līmeni, stiprināt patērētāju aizsardzības tiesības, radīt jaunas iespējas investoriem un veicināt ekonomiskās un politiskās saites. Citējot Berlīnes deklarāciju: „kopējais tirgus un euro dara mūs stiprus”.

2. *Ekonomikas un monetārā savienība (EMS) līdz šim ir bijusi viens no vistālāk spertajiem soļiem ceļā uz Eiropas ekonomisko integrāciju, turklāt savienība vēl aizvien paliks svarīgs dzinējspēks arvien ciešākai integrācijai turpmākajos gados.* Tiem 318 miljoniem cilvēku, kas ikdienā norēķinās ar euro, vienotā valūta kļuvusi par taustāmu simbolu kopīgiem panākumiem, kā arī kopīgām problēmām, ar kurām saskaras eiropieši. Kopš 1999. gadā ieviesa euro EMS nodrošinājusi augstu stabilitātes pakāpi makroekonomikā un sekmējusi ciešāku tirdzniecības un investīciju saišu rašanos, kā arī dziļāku finanšu tirgu integrāciju euro zonā. Šajā laikā euro tapis par nozīmīgu globālo valūtu un to bieži vien izmanto kā enkurvalūtu jeb atsauces valūtu ārvalstu valūtu maiņas darījumos, turklāt euro izmanto arī ārvalstu valūtas rezervēs. Šie un citi ieguvumi no EMS rada spēcīgus stimulus citām valstīm euro ieviešanai.

3. *Slovēnijas piemēra iedrošinātas, kas 2007. gada 1. janvārī ir ieviesusi euro, citas dalībvalstis arvien aktīvāk strādā pie sagatavošanas darbiem, lai pievienotos euro zonai.* Šogad Kipra un Malta iesniedza formālus pieprasījumus Eiropas Komisijai un Eiropas Centrālajai bankai sagatavot konverģences ziņojumus, uz kuru pamata Eiropas Savienības Padome izlems vai šīs dalībvalstis var pievienoties euro zonai, sākot ar 2008. gada 1. janvāri.

4. *Savienībā aug izpratne par to, ka dalība euro zonā nozīmē kopīgu problēmu un uzdevumu risināšanu.* Šā gada pavasara Eiropadomes sanāksmē ES līderi to ikgadējā atjaunotās Lisabonas stratēģijas un Integrēto pamatnostādņu attiecībā uz izaugsmi un darbavietām novērtējuma kontekstā atbalstīja jaunus ieteikumus euro zonai. Ieteikumos uzsvērta vajadzība pēc piesardzīgas fiskālās politikas, kvalitatīviem uzlabojumiem valsts finanšu jomā un labākas pielāgošanās spējas preču un pakalpojumu tirgos. Turklāt tajos mudina labāk savstarpēji saskaņot algu un produktivitātes tendences, kā arī paātrināt finanšu tirgu integrāciju.

5. *Gada pārskatā par euro zonu un tam pievienotajā Gada ziņojumā par euro zonu pausti Komisijas viedokļi par to, kā euro zonas valstis var pildīt kopīgus pienākumus un risināt kopīgas problēmas.* Faktiski abu dokumentu mērķis ir sekmēt informētību, tādējādi veicinot debates par euro zonas ekonomiskās darbības rezultātiem un EMS darbību. Turklāt gada pārskats par euro zonu dod ieguldījumu Eiropas Komisijas dialogā ar Eiropas Parlamentu par euro zonas ekonomisko politiku.

II EURO ZONAS ATJAUNOTĀ EKONOMISKĀ IZAUGSME

6. *Kopš pērnā gada ziņojuma turpinājās euro zonas ekonomiskā atveseļošanās.* Pagājušajā gadā euro zonas ekonomiskais pieaugums bija 2,7% un tas ir ātrākais pieauguma temps kopš 2000. gada, turklāt šis pieauguma rādītājs ir augstāks par ilgtermiņa vidējo lielumu.

Nodarbinātības pieaugums euro zonā paaugstinājās līdz aptuveni 1,5% 2006. gadā, attiecīgi tika radīti 2 miljoni jaunu darba vietu. Inflācija 2006. gadā saglabājās aptuveni 2% apmērā, tomēr gada beigās, samazinoties enerģijas cenām, inflācijas līmenis pakāpeniski krita.

7. Euro zonas pozitīvie izaugsmes rādītāji daļēji atspoguļo pašreizējo ciklisko pieaugumu, tomēr tas var nozīmēt arī to, ka strukturālās reformas sākušas nest augļus. Ir pazīmes tam, ka ekonomika kļūst noturīgāka pret globālajiem satricinājumiem. Pēdējā laika ekonomikas izaugsme izraisīja būtisku nodarbinātības pieaugumu. 2006. gada decembrī bezdarba līmenis kritās līdz 7,5%, proti, zemākajam līmenim 15 gadu laikā. Darba ražīguma pieaugums euro zonā 2006. gadā vidēji bija 1%, salīdzinot ar pēdējās desmitgades vidējo rādītāju 0,7% apmērā. Turklāt ir vairākas pazīmes tam, ka šis pieaugums nav vien cikliskas rakstura. Kopumā šīs attīstības tendences liecina par to, ka dalībvalstu centieni tiek atlīdzināti. Šie centieni tika vērsti uz darbdalības rādītāju pieaugumu, pētniecības un attīstības, kā arī inovāciju līmeņa paaugstinājumu, cilvēku kapitāla pilnveidošanu un pievilcīgākas un konkurētspējīgākas uzņēmējdarbības vides radīšanu. Turklāt tie nodrošina ieguvumus no makroekonomikas vides, kas radīta, lai veicinātu stabilitāti un sekmētu lielāku pārliecību par vidējā termiņa ekonomikas attīstības perspektīvām.

8. Iekšējais pieprasījums ir būtisks euro zonas ekonomikas izaugsmes dzinējspēks. Tas atspoguļojas gadījumos, kad ilgstoši pieaug investīciju līmenis un privāto mājāsaimniecību izdevumi, daļēji pateicoties dziļākai patērētāju uzticībai un labākiem nodarbinātības rādītājiem euro zonā. Euro zonas eksports deva pozitīvu ieguldījumu izaugsmei, neskatoties uz mazāk labvēlīgiem nosacījumiem dažu nozīmīgāko tirdzniecības partneru tirgos un euro vērtības pieaugumu.

9. Turpmākas ekonomiskās izaugsmes perspektīvas euro zonā 2007. gadā ir daudz labvēlīgākas, nekā tās ir bijušas vairāku gadu gaitā. Gaidāms, ka iekšējais pieprasījums saglabāsies relatīvi augstā līmenī, jo uzlabojas investīciju klimats, pateicoties labvēlīgiem finanšu nosacījumiem, uzņēmumu bilanču uzlabošanai, vajadzībai pēc aizvietošanas investīcijām, ražīguma ieguvumiem un pozitīvām peļņas prognozēm. Iespējams, globālās ekonomikas izaugsmes temps palēnināsies, tomēr euro zonas eksports turpinās rādīt labus rezultātus.

10. Kā parasti, ekonomikā ir iespējami pārsteigumi. Nesistemātiska globālās nelīdzsvarotības korigēšana, ar valūtas maiņas kursiem saistītie saspīlējumi un ģeopolitiskā attīstība ir starp tiem faktoriem, kas var izraisīt lēnāku izaugsmes tempu nekā plānots. Turpretim labāki darba tirgus rezultāti un pašreizējo fiskālās konsolidācijas centienu iedarbīgāka ietekme var izraisīt negaidīti ātru izaugsmes tempu.

III SAVEST KĀRTĪBĀ MAKROEKONOMIKAS POLITIKU

11. Lai euro zonas ekonomiskā atveseļošanās turpinātos, makroekonomikas politikai jābūt atbilstīgai. Lai nodrošinātu cenu stabilitāti, ņemot vērā vidējā termiņa riskus, kopš 2005. gada decembra Eiropas Centrālā banka pakāpeniski mazināja pēdējos gados radīto impulsu. Līdztekus tam algu noteikšanas procesā pietiekama uzmanība jāpievērš cenu stabilitātei, ražīguma tendencēm vidējā termiņā un atšķirībām zināšanās un vietējā darba tirgus nosacījumos. 2006. gadā algas euro zonā turpināja pieaugt mēreni, neskatoties uz cenu attīstību un spēcīgu ekonomikas un nodarbinātības pieaugumu. Lai gan pastāv būtiskas atšķirības starp dalībvalstīm, kopējais darba algu pieauguma temps euro zonā kopš 1990. gadiem bija lēns, tādējādi mazinoties iespējai atkārtotiem līdzšinējo naftas cenu kāpuma

izraisītiem efektiem. Fiskālās politikas jomā ir būtiski, lai dalībvalstis izmantotu ekonomiskās izaugsmes radīto iespēju to budžeta pozīciju pilnīgai konsolidācijai līdz desmitgades beigām. Šāda fiskālā konsolidācija stiprinātu euro zonas kopējo fiskālās politikas sistēmu.

12. Euro zonas dalībvalstis veica saskaņotus pasākumus, lai koriģētu pārmērīgu budžeta deficītu. 2007. gada 30. janvārī ar Padomes lēmumu noslēdza pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru pret Franciju, jo 2006. gadā tās budžeta deficīts bija zemāks par 3%. Ekonomikas izaugsme Vācijā līdzējusi panākt budžeta deficītu, kas ir zemāks par 3%, gadu pirms nospraustā termiņa. Grieķijā 2006. gadā būtisku korekciju rezultātā budžeta deficīts saglabājās 2,6% apmērā no IKP. Portugālē un Itālijā 2006. gadā arī notika būtiski strukturālie uzlabojumi, kas pēdējās gadījumā ir vienreizēju pasākumu sekas. Visumā euro zonā ir paaugstinājusies pielāgošanās kvalitāte, mazāk paļaujoties uz vienreizējiem pasākumiem un samazinot valsts izdevumus. Kopumā konsolidācijas centienu kombinācijas, jo īpaši valstīs ar pārmērīgu deficītu, un straujākas ekonomikas attīstības rezultātā ieņēmumi bija lielāki nekā plānots, kas savukārt mazināja euro zonas budžeta deficītu līdz 1,6% no IKP 2006. gadā, salīdzinot ar 2,5% no IKP 2005. gadā.

13. Dalībvalstīm, jo īpaši tām, kas pašlaik koriģē pārmērīgu budžeta deficītu, jāturpina budžeta konsolidācija, lai sasniegtu savus budžeta mērķus vidējā termiņā. Savās stabilitātes programmās 2006. gadam dažas dalībvalstis nav ieplānojušas vai ir ieplānojušas nenožīmīgus uzlabojumus to strukturālajās bilancēs, lai gan Stabilitātes un izaugsmes paktā aicina veikt budžeta konsolidāciju, kas sniedzas pāri sliekšnim 0,5% apmērā no IKP labvēlīgos laika periodos. Piemēram, Francija tās programmā 2007. gadā plāno uzlabot strukturālo bilanci vien par 0,3% no IKP. Vācija tās stabilitātes programmā neplāno uzlabojumus strukturālajā bilanci 2008. gadā, lai gan prognozēti „labie laiki”. Dažās euro zonas dalībvalstīs, kas sasniegušas vidējā termiņa mērķus, 2007. gadā pastāv procikliiska fiskālā stāvokļa risks. Jo īpaši tas attiecas uz Nīderlandi, kur gaidāms būtisks pasliktinājums, lai gan prognozēti „labie laiki”. Šajā situācijā vajadzīgi atjaunoti centieni, proti, dalībvalstis, kas neskatoties uz pašreizējo labvēlīgo izaugsmi, nespēj gūt pietiekamus panākumus šajā jomā, izaugsmes tempiem palēninoties, var nenodrošināt attiecīgu drošības rezervi, lai nepārkāptu 3% deficīta robežu. Tādā veidā var tikt atkārtotas 1990. gadu kļūdas. Vienlaikus jāizvairās no strukturālā deficīta atkārtotas rašanās valstīs ar sabalansētu vai pārpalikuma budžetu.

14. 2007. gada 20. aprīlī Eurogroup pieņēma fiskālās politikas vadlīnijas euro zonas dalībvalstīm, tādā veidā atkārtoti aicinot aktīvi konsolidēt valsts finanses labvēlīgajā laika periodā un izmantot neplānotus ieņēmumus deficīta un parāda mazināšanai. Ar mērķi uzlabot fiskālās politikas koordināciju euro zonas finanšu ministri apsprieda dalībvalstu budžetu tendences 2007. gadā un politikas perspektīvas 2008. gadam, kā arī to ietekmi uz euro zonu. Pirmkārt, tie apņēmās sasniegt labākus budžeta rezultātus nekā plānots 2006. gadā un panākt vērienīgāku budžeta mērķu izpildi par tiem, kas nosprausti 2006. gada stabilitātes programmās. Otrkārt, viņi vienojās īstenot ieplānotos budžetus 2007. gadam, izvairoties no izdevumu limita pārsniegšanas un izmantojot neplānotus papildu ieņēmumus, lai samazinātu valsts deficītu un parādu. Treškārt, tika panākta vienošanās, ka fiskālās politikas plāni ir uzmanīgi jāizstrādā, lai paātrinātu tuvināšanos vidējā termiņa budžeta mērķiem gan dalībvalstīs, kas tos vēl nav sasniegušas, gan valstīs, kas tos ir sasniegušas, lai izvairītos no makroekonomiskās nelīdzsvarotības veicināšanas.

15. Euro zonas pārliecinošie izaugsmes rādītāji rada iespēju visām euro zonās dalībvalstīm sakārtot to fiskālās sistēmas. Ieņēmumu jomā pastāv laba iespēja gūt labumu no negaidītiem ieņēmumiem, tas ir, pateicoties negaidīti augstam izaugsmes tempam, samazināt valsts parādu. Izdevumu jomā dažu dalībvalstu pieredze liecina par to, ka valsts izdevumu

samazināšana rada iespēju ilgstošai deficīta samazināšanai. Sakarā ar to, ka Stabilitātes un izaugsmes pakts ir veiksmīgi atbalstījis dalībvalstis pārmērīga deficīta samazināšanā, tā preventīvās daļas darbībai jāatbalsta dalībvalstis deficīta izskaušanā kopumā, lai pienācīgi sagatavotos nākotnes problēmām. *Eurogroup* vadlīniju ievērošana attiecībā uz fiskālo politiku nozīmētu, ka lielākā daļa euro zonas dalībvalstu sasniegtu to vidējā termiņa budžeta mērķus 2008. un 2009. gadā. Vēlākais līdz 2010. gadam visām dalībvalstīm jāsasniedz attiecīgie mērķi.

16. Valsts budžeta atveseļošanās nodrošināšana līdzēs euro zonas dalībvalstīm pievērst attiecīgu uzmanību iedzīvotāju novecošanas radītai ekonomiskai ietekmei. Būtiskas pārmaiņas Eiropas iedzīvotāju demogrāfiskajā struktūrā nozīmē to, ka gandrīz visās dalībvalstīs prognozētais vecuma atkarības rādītājs palielināsies no pašreizējiem 25% līdz vairāk nekā 50% 2050. gadā. Dažas dalībvalstis jau ir ieviesušas ievērojamus pasākumus, lai risinātu šo problēmu. Ja vajadzīgos pasākumus neīstenos tuvākajā laikā, iedzīvotāju novecošana būtiski ietekmēs budžetus vairākās euro zonas valstīs. Īstenojot līdzšinējo politiku, ar vecumu saistītie izdevumi euro zonā, kas ietver pensijas, veselības aprūpi un ilgtermiņa aprūpi, prognozē aptuveni 4% apmērā no IKP 2050. gadā. Tas vēl jo vairāk akcentē visu dalībvalstu vajadzību sasniegt un saglabāt veselīgas budžeta pozīcijas ilgtermiņā, lai tādā veidā būtiski samazinātu parādu un ierobežotu prognozējamo izdevumu palielināšanu. Šī vajadzība ir jo īpaši aktuāla tādās dalībvalstīs, kā Grieķija un Portugāle, kur pastāv risks, ka ar vecumu saistītie valsts izdevumi nākamo desmitgažu laikā pieaugs divciparu skaitļiem.

17. Lai ilgtermiņā nodrošinātu valsts finanšu ilgtspēju euro zonā, ir vajadzīga trīsliemeņu politikas pieeja Pirmkārt, dalībvalstīm, kā iepriekš minēts, jācenšas aktīvāk konsolidēt to fiskālās pozīcijas un sasniegt vidējā termiņa budžeta mērķus saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes paktu. Otrkārt, turpmāku strukturālo reformu īstenošana saskaņā ar Lisabonas stratēģiju līdzēs veicināt ražīguma pieaugumu un jaunu darba vietu radīšanu, tādējādi mazinot iedzīvotāju novecošanas izraisīto ekonomisko ietekmi. Treškārt, pensiju un veselības aprūpes sistēmu reformām un investīcijām jomās, kas saistītas ar cilvēku dzīves mūža pagarināšanu, ko pavada pie labas veselības, ir liels potenciāls, lai ilgtermiņā uzlabotu valsts finanses.

18. Turklāt ir svarīga valsts finanšu kvalitātes uzlabošana, kā minēts dalībvalstu reformu programmās un ES Integrētajās pamatnostādņēs attiecībā uz izaugsmi un darbavietām. Dalībvalstu galvenais uzdevums ir sasniegt budžeta mērķus nodokļu un izdevumu sistēmās, sekmējot efektīvu resursu piešķiršanu. Piemērojot nodokļu struktūras un palielinot valsts izdevumus tādās jomās, kā izglītība un pētniecība un attīstība, var palielināt ražīguma pieaugumu un izaugsmes potenciālu un gūt svarīgus sociālos un ekonomiskos labumus inovāciju un cilvēku kapitāla uzkrāšanas ziņā. Šādas politikas var veicināt dalībvalstu budžetu ilgtspēju un uzlabot sociālo modeļu darbību euro zonā.

19. Politisko apņemšanos atveseļot valsts finanses, jāatspoguļo valstu budžeta un iestāžu noteikumos. Pētījumi liecina par to, ka dalībvalstīs ar veiksmīgi izstrādātiem izdevumu un ieņēmumu skaitliskiem noteikumiem parasti valsts parāds tiek pārvaldīts labāk. Ka minēts Gada ziņojumā par euro zonu, dalībvalstīm izstrādājot šos noteikumus, jāpievērš īpaša uzmanība to darbības jomai un fiskālās politikas stabilizējošai funkcijai. Liela nozīme ir efektīvām finanšu institūcijām valsts līmenī. Piemēram, parlamentārās budžeta komitejas var atbalstīt atbilstīgas fiskālās politikas, tādā veidā īstenojot Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvo daļu.

IV ILGSTOŠAS EKONOMISKĀS IZAUGSMES NODROŠINĀŠANA

20. ***Pašlaik, kad euro zona gūst labumu no Lisabonas stratēģijas, ir jāturpina strukturālo reformu īstenošana.*** Kā šā gada pavasara Eiropadomes sanāksmē uzsvēra ES līderi, atbalstot jaunos ieteikumus euro zonai, Lisabonas ekonomikas reformu programmai ir būtiska nozīme izaugsmes tempu sekmēšanā un jaunu darba vietu radīšanā visās 27 dalībvalstīs, tomēr vienoto valūtu ieviešajās valstīs pastāv papildu dimensija. Pirmkārt, ekonomiskās reformas samazina inflācijas radīto problēmu ietekmi euro zonā un sekmē ekonomiskās atveseļošanās ilgtspēju. Turklāt labi funkcionējoši preču, darba spēka un kapitāla tirgi ir svarīgi, lai nodrošinātu pakāpenisku atsevišķu valstu pielāgošanos ekonomisko satricinājumu gadījumos saskaņā ar EMS.

21. ***Atsevišķu euro zonas dalībvalstu lēna pielāgošanās satricinājumiem ir pierādījums tam, ka ekonomiskās reformas ir jāturpina.*** Eiropas Komisijas veiktajā visaptverošajā pētījumā par pielāgošanās procesiem secināts, ka, lai gan pielāgošanās konkurences apstākļiem euro zonā norit stabili, dažas valstis pārāk lēni pielāgojas atsevišķu valstu attīstības tendencēm. Šī lēnā pielāgošanās konkurencei veicinājusi to, ka starp euro zonas valstīm pastāv izaugsmes un inflācijas atšķirības, kuras savukārt valsts līmenī paaugstina attiecīgās politikas neīstenošanas izmaksas.

22. ***Iekšējais tirgus ir svarīgs ne tikai ES ekonomiskās labklājības ziņā, bet arī sekmīgai EMS funkcionēšanai.*** Dinamisks un pilnīgi attīstīts iekšējais tirgus potenciāli var veicināt ciešāku valstu ekonomikas attīstības ciklu saskaņošanu, kā arī cenu un algu pielāgošanu ekonomiskajiem satricinājumiem. Viena no galvenajām euro zonas un ES dalībvalstu prioritātēm ir nodrošināt to, lai iekšējais tirgus būtu gatavs 21. gadsimta iespējām un problēmām. Kad pirms 20 gadiem stājās spēkā Vienotais Eiropas akts, Eiropas ekonomika bija relatīvi vienveidīga, kas lielā mērā bija atkarīga no standarta preču sērijveida ražošanas. Mūsdienų globālajā pasaulē, ņemot vērā jaunās tehnoloģijas un ES paplašināšanos, mēs arvien biežāk saskaramies ar daudzveidību Eiropas ekonomikā, kuras pamatā lielā mērā ir uz zināšanām balstītas un pakalpojumu nozares, kurās pārsvarā ir augsts produktu dažādošanas līmenis.

23. ***Pēc ES līderu pieprasījuma, Eiropas Komisija ir sagatavojusi „nākotnes redzējuma dokumentu”, kurā aicina pielāgot vienoto tirgu jaunajai realitātei¹.*** Komisijas pamatarguments – lai nodrošinātu vēl praktiskākus labumus Eiropas pilsoņiem, uzņēmējiem, strādājošajiem un patērētājiem, vienotajam tirgum jāturpina attīstīties, pārsniedzot pārrobežu tiesisku šķēršļu novēršanas mehānisma līmeni. Mūsdienų politikām vienotā tirgus turpmākai attīstībai jābūt uz ietekmi balstītām, efektīvākām un globāli vērstām. Rudenī Komisija sniegs vienotā tirgus pilnu pārskatu ar konkrētiem priekšlikumiem politikas pasākumiem.

24. ***Finanšu tirgu jomā euro zonai ir jānodrošina vadība, paātrinot integrācijas tempu ES līmenī.*** Euro zonas dalībvalstīm ir īpaši svarīga finansiālā integrācija, lai stiprinātu izaugsmes potenciālu un veicinātu pielāgošanās spējas iepretim ekonomiskajiem satricinājumiem. Dalībvalstis, kas jau ir pievienojušās euro zonai, gūst labumu no jo īpaši integrētajiem derivatīvu, uzņēmumu obligāciju un naudas tirgiem. Vienotas euro maksājumu zonas (SEPA)

¹ Komisijas ziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, ekonomikas un sociālo lietu Komitejai un Reģionu Komitejai – Vienotais tirgus pilsoņiem – starpposma ziņojums 2007. gada Eiropadomes pavasara sanāksmei. Briselē, 21.2.2007., COM(2007) 60, galīgā redakcija.

projekts ļaus patērētājiem, uzņēmumiem un citiem tirgus dalībniekiem veikt un saņemt maksājumus euro valsts robežās vai ārpus tām saskaņā ar tādiem pašiem pamatnosacījumiem, tiesībām un pienākumiem neatkarīgi no to atrašanās vietas. Turpmākā integrācija sniegtu lielākas iespējas pārrobežu riska dalīšanai un veicinātu efektīvāku resursu piešķiršanu euro zonā. Dažās jomās ir nepieciešama turpmākā integrācija, piemēram pārrobežu mijieskaitīšanas un norēķinu darījumos, euro izteikto valsts obligāciju un naudas tirgos, kuri ir joprojām segmentēti attiecībā uz piedāvājumu, kā arī hipotēku vairumtirdzniecības (piemēram, finansējuma ziņā) un mazumtirdzniecības līmenī.

25. Komisijas Baltā grāmata par finanšu pakalpojumu politiku 2005. līdz 2010. gadam sniedz virzības plānu turpmākai finanšu tirgu integrācijai ES un euro zonā. Laicīga un koordinēta īstenošana un precīza dažādu tiesisku ES rīcības plāna attiecībā uz finanšu pakalpojumu sniegšanu pasākumu izpilde dalībvalstu līmenī ir ļoti svarīga. Ir jāturpina apspriedes, esošo ES politiku un noteikumu, kā arī jaunu priekšlikumu ietekmes novērtēšana. Līdztekus šiem pasākumiem jāturpina citi pasākumi, cita starpā ir jānodrošina uzraudzības pasākumu atbilstīgu īstenošanu integrētajā Eiropas finanšu tirgū saskaņā ar efektivitātes un stabilitātes principiem.

26. Darba tirgus reformu rezultātā paaugstinājās nodarbinātības un darbdalības līmenis, tomēr var paveikt vēl vairāk, lai veicinātu algu saskaņošanu starp nozarēm, sekmētu darbdalību un rosinātu nozaru un ģeogrāfisku mobilitāti. Pie faktoriem, kas varējuši izmainīt algu veidošanās procesu euro zonā, var pieskaitīt darba tirgus liberalizāciju, sīvāku globālo konkurenci, naftas intensitātes mazināšanos ražošanā un euro kursa stiprumu. Neskatoties uz šo attīstību, algu līmeņa mērenums ir būtisks, *inter alia*, lai turpinātos ekonomikas atveseļošanās, mazinātos inflācijas gaidu ietekme un tiktu veicināta pielāgošanās konkurencei.

27. Euro zonas dalībvalstis ir progresējušas produktu tirgus reformas jomā, tomēr arī turpmāk ir jāveicina konkurence, inovācijas un dinamika. Pakalpojumu direktīvas pieņemšana 2006. gada decembrī ir nozīmīgākais sasniegums. Pašlaik galvenā prioritāte ir tās ātra īstenošana. Euro zona gūtu labumu no koordinētiem centieniem šā mērķa sasniegšanā. Komisijas novērtējumā attiecībā uz dalībvalstīs izstrādātajām valsts reformu programmām izaugsmei un darba vietām tika atzīmēts, ka visas euro zonas dalībvalstis ir spērušas soļus, lai veicinātu labāku regulēšanu un sekmētu pētniecību un attīstību, kā arī inovāciju izplatību. Tomēr šajā novērtējumā aicināja veikt vērīgākus pasākumus, vēršoties pret zemu ražīguma līmeni pakalpojumu nozarē. Turpmāki pasākumi, lai veicinātu konkurenci, tostarp valsts iepirkuma politikas potenciāla labāka izmantošana un uzlabojumi uzņēmējdarbības vidē (piemēram, piekļuve finansējumam, ierobežojoši tiesību akti attiecībā uz nodarbinātības aizsardzību) ļautu patērētājiem gūt labumu ražīguma pieauguma ziņā un konkurētspējīgākajiem euro zonas uzņēmumiem augt straujāk. Inovācijas ir cita jomā, kurai jāvelta īpaša uzmanība. Attiecībā uz problēmām augsto tehnoloģiju nozarēs un esošo inovāciju trūkumu ir jārada patiesi konkurētspējīgs iekšējais pakalpojumu un inovāciju tirgus. Pašlaik trūkst skaidrākas un efektīvākas intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības sistēmas, turklāt Eiropas pētniecības nozare vēl joprojām ir pārāk sadrumstalota.

28. Pēc Komisijas priekšlikuma izstrādāt jaunu enerģētikas politiku Eiropai šā gada pavasara Eiropadomes sanāksmē ES līderi piekrita vērsties pret klimata izmaiņām un paaugstināt enerģētikas drošību un konkurenci šajā jomā. Šie mērķi jāpanāk, *inter alia*, ar tādiem pasākumiem, kuru rezultātā rastos reāls iekšējais tirgus enerģētikas jomā, un ar kopīgu

ārpolitikas pieeju enerģētikas politikas atbalstam. ES jaunā enerģētikas politika, kas attiecas uz visām ES dalībvalstīm, ir svarīga euro zonas valstīm iespējamo seku dēļ attiecībā uz norēķinu konta un cenu attīstību.

V PIEAUGOŠA GLOBĀLĀ MIJATKARĪBA

29. *Euro zona ir daļa globālās ekonomikas, kuru raksturo arvien pieaugoša savstarpējā atkarība.* Viena no svarīgākajām attīstības tendencēm bija būtisks euro vērtības pieaugums attiecībā pret galveno tirdzniecības partneru valūtām. Gada laikā euro vērtībā pret ASV dolāru pieauga par 11% un aptuveni par 12,5% pret Japānas jenu. Šis straujais pieaugums turpinājās 2007. gada sākumā, kā rezultātā nominālais euro maiņas kurss bija mazliet augstāks par tā ilgtermiņa rādītāju. Maiņas kursiem jāatpoguļo ekonomikas pamatprincipi, bet to nepastāvība un haotiskas svārstības nav vēlamas globālās ekonomikas izaugsmes ziņā. Ir vēlams, lai jaunajās ekonomikās ar lielu un augošu norēķinu konta pārpalikumu, jo īpaši Ķīnā, nominālais maiņas kurss atbilstīgi pielāgotos.

30. *Arvien pieaugoša globālā nelīdzsvarotība ir brīdinājuma zīme pasaules ekonomikai.* ASV norēķinu konta deficīts paaugstinājās līdz USD 857 miljoniem, proti, tas ir lielākais deficīts valsts vēsturē. Japānā, jaunajās Āzijas un naftas eksportētājās valstīs Tuvajos Austrumos norēķinu konta pārpalikums turpināja pieaugt. Ķīnas globālais norēķina konta pārpalikums pieauga līdz USD 238,5 miljardiem, pārsniedzot 2005. gada rekordu. Euro zonas norēķinu konts ir gandrīz izlīdzinājies, tomēr Eiropa nav pasargāta no neveiksmīgiem globālās nelīdzsvarotības risinājuma efektiem. Globālā nelīdzsvarotība vēl arvien ir būtiska problēma. Lai gan šai problēmai ir pirmās stabilizēšanās pazīmes sakarā ar iekšējo pieprasījuma izaugsmi, nelīdzsvarotības pienācīga korekcija ir prioritāte. Tas būs būtiski, lai izvairītos no iespējamajiem finanšu stabilitātes riskiem un mazinātu protekcionisma izpausmju radītos riskus.

31. *Politikas veidotāji ir vienprātīgi attiecībā uz to, kā risināt nelīdzsvarotības novēršanas problēmu.* Tas ir rezultāts daudzpusējam konsultāciju procesam, ko 2006. gada aprīlī aizsāka Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) un kurā euro zona aktīvi piedalījās kopā ar četriem galvenajiem globālā tirgus dalībniekiem. Šim konsultāciju procesam attiecībā uz globālo nelīdzsvarotību bija pozitīvs iznākums un SVF jāturpina progresa pārraudzība. Pasākumi, kurus galvenie dalībnieki piekrituši īstenot: i) valsts ietaupījumu palielināšana ASV kopā ar pasākumiem, lai samazinātu budžeta deficītu un veicinātu privātos uzkrājumu veidošanu; ii) turpmākās strukturālās reformas Japānā, tostarp fiskālā konsolidācija; iii) lielāka maiņas kursu elastība vairākas Āzijas valstīs, kur ir budžeta pārpalikums, jo īpaši Ķīnā iv) efektīva augsto naftas ieņēmumu izlietošana eksportētājās valstīs; v) strukturālo reformu īstenošana, lai saglabātu izaugsmes potenciālu un stimulētu iekšējo pieprasījumu. Euro zona demonstrē apņēmību turpināt strukturālās reformas. Pašreiz ir svarīgi, lai citi tirgus dalībnieki arī nekavējoties ieviestu atbalstīto politikas programmu saskaņā ar SVF daudzpusējam un divpusējam konsultācijām.

VI PALIELINĀT STARPTAUTISKO KLĀTBŪTNI

32. *Kopš pērnā gada ziņojuma par euro zonu, tika sperti vairāki soļi, lai uzlabotu euro zonas starptautisko klātbūtni.* ES finanšu ministri aicināja ES dalībvalstu pārstāvjus Starptautiskā Valūtas fonda valdē ievēlēt priekšsēdētāju uz ilgāku laiku. Par šo ieteikumu pasākumiem vienojās iepriekš, tomēr tie vēl nav īstenoti. Turklāt tika panākta vienošanās

nozīmēt Komisijas ierēdni darbam SVF valdes priekšsēdētāja birojā, lai gan, tas arī vēl nav īstenots. ES un dalībvalstis piekrita atbalstīt Komisijas līdzdalību G7, proti, visos tās kompetencē esošajos jautājumos. Euro zonas pārstāvji, tostarp Komisija, piedalījās visos pērnā gada SVF daudzpusējo konsultāciju posmos. Tādā veidā pirms G7 un IMFC sanāksmēm tika panākta kopējā euro zonas nostāja un deleģētas pilnvaras.

33. *Ir jāveic turpmāki pasākumi, lai nodrošinātu euro zonas starptautiskās klātbūtnes atbilstību tās pieaugošai nozīmei globālajā ekonomikā.* Lielāka starptautiskā klātbūtne ļautu uzņemties līdera lomu euro zonas kompetences jautājumos, piemēram, globālās nelīdzsvarotības jautājumos. Labākā iespēja euro zonas pārstāvēšanai nozīmīgākajos finanšu forumos un institūcijās saglabājas viena euro zonas posteņa ieviešana. Īstermiņā pastāv šķēršļi šā mērķa sasniegšanai daļēji tāpēc, ka dalībvalstu viedokļi šajā sakarā atšķiras. Pamatojoties uz paziņojumu „Eiropa pasaulē”, Komisija tupinās aktīvi attīstīt kopīgas nostājas rašanos šajā svarīgajā jautājumā attiecībā uz starptautisku klātbūtni.

34. *Globālajā pārvaldībā jāņem vērā jaunas tirgus ekonomikas un mazāk attīstītas valstis.* Tas atspoguļojās balsu kvotu reformas kompleksā, par ko vienojās 2006. gadā ikgadējās SVF sanāksmēs Singapūrā, kuru rezultātā Ķīnas un citu jauno tirgus ekonomiku balsu kvotas tika palielinātas. Pašlaik turpinās diskusijas par turpmākajām reformām un pārstāvību SVF un Pasaules bankā. Euro zonas iecere runāt vienā balsī, kā arī galveno jauno tirgus ekonomiku izaugsmi, kopā varētu parūpēties par svaigām vēsmām starptautiskajā finanšu sistēmā.

35. *Euro zona attīsta ciešāku makroekonomisku un normatīvu sadarbību ar jaunajiem un esošajiem partneriem.* Pagājušajā gadā Eiropas Komisija ikgadējo dialogu ar Ķīnas Finanšu ministriju makroekonomikas un normatīvajā jomā papildināja ar jaunu dialogu ar Ķīnas Nacionālo attīstības un reformu komisiju. Pastāvīgie dialogi ar Japānu turpinājās un jaunais dialogs ar Krievijas valdību makroekonomikas un finanšu reglamentēšanas jomā noritēja 2006. gadā, atspoguļojot Krievijas jeb ES stratēģiskā partnera augošo nozīmi. Paredzēts, ka jaunais pastāvīgais dialogs makroekonomikas jomā starp Indiju un ES notiks šā gada sākumā. Tiek pētītās iespējas jauniem dialogiem makroekonomikas jomā ar Brazīliju un Dienvidāfriku, ņemot vērā šo valstu svarīgu nozīmi, kura tām ir attiecīgajos reģionos, kā arī šo valstu stratēģisko partnerību ar Eiropas Savienību un euro zonu.

VII EFEKTĪVAS UN LEĢITĪMAS POLITIKAS VEIDOŠANAS SEKMĒŠANA

36. *Lai risinātu kopīgus ekonomiskus uzdevumus, euro zonas valstīm vajadzīga efektīva kolektīvas vadības sistēma.* Šajā kontekstā *Eurogrup* ir arvien lielāka nozīme vienotas izpratnes rašanā starp euro zonas dalībvalstīm attiecībā uz kopīgajiem politikas uzdevumiem. Pēdējo divpadsmit mēnešu laikā *Eurogroup* Komisijas atbalstīta centās panākt lielāku vienotību attiecībā uz strukturālajām reformām un citiem jautājumiem, kas attiecas uz euro zonas valstīm. Kā piemēru var minēt ieteikumus Integrētajās pamatnostādnēs attiecībā uz izaugsmi un darbavietām. Turklāt ir panākti rezultāti ekonomikas politiku koordinēšanas uzlabošanas jomā, piemēram, publisku vadlīniju izstrāde budžeta politikai un paaugstināta uzmanība attiecībā uz makroekonomikas politiku un strukturālo reformu saskaņību. Šā brīža mērķis ir šīs vienotās izpratnes pārvēršana saskaņotajās politikās, lai risinātu attiecīgos jautājumus un palielinātu ieguvumu no vienotās valūtas. Dalībvalstu piekrišana iesaistīties kopīgu risinājumu rašanā var līdzēt politikas diskusijās.

37. *Euro zonā ir svarīga ne tikai politikas veidošanas efektivitāte, bet arī šā procesa leģitimitāte.* Ņemot vērā šo mērķi, Eiropas Komisija gatava piedalīties un atbalstīt Eiropas

Parlamenta ierosināto dialogu attiecībā uz galvenajiem uzdevumiem euro zonas ekonomikā. Gada ziņojumā par euro zonu veicina labāku sapratni, proti, tajā analizē ekonomisko situāciju euro zonā, makroekonomisko politiku attīstību, strukturālo reformu problēmas un EMS starptautisko klātbūtni.

38. *Tuvojoties EMS 10. gadadienai, Eiropas Komisija pievērsīs īpašu uzmanību EMS funkcionēšanas novērtēšanai un iespēju noteikšanai euro zonas potenciāla palielināšanai.* Šajā sakarā ir svarīgi vairāki jautājumi, tostarp cik veiksmīgi ir euro zonas ekonomikas vadība, kurai jārisina pašreizējie un nākotnes uzdevumi un vai Eiropas un valstu politikas veidotāji var izdarīt vairāk, lai panāktu politikas sistēmu, kas nodrošinātu lielāku izaugsmi un nodarbinātību.

VIII SECINĀJUMI

39. *Politikas veidotājiem jāizmanto iespēja, ko radījusi euro zonas atjaunotā ekonomikas izaugsme, lai nodrošinātu atveseļošanas valsts finanšu jomā un sekmētu turpmāku strukturālo reformu veikšanu.* Šajā Gada pārskatā par euro zonu ir uzsvērtas euro zonas ievērojamākās problēmas. Valsts finanšu jomā dalībvalstīs nedrīkst ļauties fiskālās stingrības mazināšanas kārdinājumam, proti, tām jā saglabā vidējā termiņa budžeta mērķi un jā uzlabo valsts finanšu struktūra un kvalitāte. Neseno *Eurogroup* vadlīniju īstenošanai attiecībā uz fiskālo politiku būs svarīga nozīme, lai paveiktu kopīgu konsolidāciju euro zonā un panāktu turpmāku uzticamības stiprināšanu budžeta iestādēm, kā arī atbalstītu fiskālās politikas sistēmu. Strukturālajā jomā dalībvalstis gūst labumu no iepriekšējām politikām, tomēr ir vajadzīgas turpmākas reformas, lai veicinātu sekmīgu EMS darbību un uzlabotu dzīves līmeņa standartu ilgtermiņā. Globālajā mērogā euro zona pērnā gada laikā ir spērusi soļus, lai uzlabotu ārējo klātbūtni starptautiskajās institūcijās un forumos un lai veicinātu dialogus ar stratēģiskajiem partneriem makroekonomikas un globālās nelīdzsvarotības problēmu risināšanas jomā. Tomēr ir vajadzīgi turpmāki pasākumi, pirms euro zonas valstis varēs patiešām runāt vienā balsī attiecībā uz starptautiskajām ekonomikas problēmām.